

GLASILO
KOLEKTIVA
INDUPLATI
JARŠE

OKTOBER 1957

CENA DIN 10.—

ŠT. 10 — VI

24. oktobra proslavljamo 40-letnico

OKTOBRske REVOLUCIJE

V jeseni leta 1917 je po sodbi boljševikov napočil čas za oboroženo vstajo. V Sovjetih so dobili pri volitvah večino boljševiki. Vojska je bila v razpadu, buržoazija pa pripravljena, da sklene z Nemci mir in, da z njihovo pomočjo zaduši revolucijo. Tako je bila samo revolucionarna oblast boljševikov sposobna rešiti Rusijo katastrofe.

Lenin se je oktobra 1917 vrnil v Petrograd, da bi bil v središču revolucionarnih dogajanj. Na seji centralnega komiteja partije boljševikov je poudaril, da je treba brez odlašanja pričeti z vstajo. V vsa večja središča so odšli odposlanci boljševikov z nalogo, organizirati vstajo in pomagati Petrogradu s četami in s hrano. V tovarnah so bili delavski oddelki rdeče garde vedno številnejši. V vrste rdeče garde so vstopale tudi delavke. Boljševiki so se povezovali z vojsko in prav posebej z mornarji baltiške flote. Buržoazna vlada pa je zvedela za priprave na vstajo in hitro pozvala čete s fronte kot pomoč za zadušitev upora. Revolucija se je začela 6. okt. 1917 (po našem koledarju 24. okt. 1917), ko je buržoazna vlada prepovedala izhajanje dveh boljševiških časopisov in ko je z oboroženo silo napadla tiskarne, kjer so se tiskali ti časopisi. Rdeča garda je napad na tiskarne odbila. Še isto noč so revolucionarne sile zavzele vse javne zgradbe Petrograda, med njimi telefonsko-telegrafsko centralo,

železniško postajo, električne centrale, vladne ustanove in mnoge druge. Petrograd je bil 7. oktobra v rokah oboroženega proletariata. Revolucionarji so obkolili Zimski dvorec, v katerem se je nahajala buržoazna vlada. Iz Kronštata je prišlo k obleganju več tisoč mornarjev. Isti dan so pričeli s topovi in z vojne ladje Aurore s topniškim obstreljevanjem Zimskega dvorca. Po hudem boju so revolucionarji vdrli v Zimski dvorec in zgrabili ministre zadnje buržoazne vlade.

Revoluciji v Petrogradu so sledile tudi revolucije v Moskvi in po drugih krajih širne Rusije. Socialistična revolucija je zmagovala in končno zmagala. Naglo in ob velikem navdušenju je prešla oblast v roke sovjetov. Državno oblast je prevzel Vojno revolucionarni komite.

Drugi dan po revoluciji v Petrogradu se je začel II. kongres odposlancev vojske in sovjetov. Na kongresu so bili na Leninov predlog sprejeti prvi trije sklepi. V sklepu o miru je kongres predlagal naj narodi oziroma vlade, katere so zapletene v nepravilno imperialistično vojno, takoj ustavijo boj in se začno pogajati o miru. Mir naj bo pravičen: nihče naj si ne prisvaja tujih dežela in nalaga povrnitev vojne škode na ramena drugih. Narodi naj dobe pravico do samoodločbe. S sklepom o zemlji je prešla vsa plemiška in cerkvena posest v roke kmetov. Končno je sprejel

kongres še sklep o ustanovitvi delavsko-kmečke vlade sveta ljudskih komisarjev. Lenin je bil izvoljen za prvega predsednika svetov.

Z zmago Oktobrske revolucije so bili ustvarjeni pogoji za zgraditev socializma v novi sovjetski državi.

Marksove in Leninove ideje, katere so bile vodilne v Oktobrski revoluciji, so naletele na velik odmev tudi med delavstvom izven Rusije. S tem je zmaga sovjetskega ljudstva utrla hkrati pot socializmu tudi v druge dežele sveta. Različne socialistične oblike življenja povsod v svetu zmagujejo. Pot v socia-

lizem je v različnih deželah različna, cilj te poti pa bodo dosegli slej ko prej vsi narodi.

Oktobrska revolucija je pokazala, kako mora proletariat ustvariti vodilno vlogo v revoluciji (kmečko in nacionalno vprašanje poleg raznih zunanje političnih vprašanj).

Toda ona ne more postati šablona za vse bodoče proletarske revolucije, kar je potrdila tudi naša revolucija in ostale revolucije današnje svetovne zgodovine.

V. Kern

BIL SEM V RUSIJI

(Piše Srečo Bergant)

Kot član trgovinske delegacije »Centrotekstil« iz Beograda, sem se dne 17. avgusta napotil v SSSR.

Pot nas je vodila iz Beograda preko Subotice, ki je naše obmejno mesto za Madžarsko. Naši obmejni organi so hitro opravili svoje delo, tako da smo brez zamude krenili preko Madžarske meje. V Kelebiji so Madžari pregledali naše dokumente in opravili obmejne formalnosti, vendar so to tako zavlačevali, da smo imeli že v Kelebiji 45 minut zamude, zaradi katerih smo morali potem čakati v Budimpešti in Čopu ves dan. Prehod preko meje je skoraj neopazen, saj je pokrajina popolnoma enaka naši Vojvodini in Banatu. Ogromna koruzna in žitna polja se razprostirajo v nedogled na obeh straneh železnice, vseskozi sama ravnina, le s to razliko, da so polja mnogo slabše obdelana kot pri nas. Hiše na vaseh so majhne, zidane iz surove na soncu posušene ilovice ter pobeljene. Vse do Budimpešte se razprostira sama ravnica, gozdov v pravem pomenu besede ni, le ralja, pašniki in tu in tam kak vinograd ali sadovnjak, nikjer nobenega gričevja ali gozda. Ob 12. uri po srednjeevropskem času smo prispeli v prestolnico Madžarske republike, Budimpešto. Vlak, ki bi nas moral popeljati naprej, je že odpeljal, tako smo obstali v Budimpešti, in ni nam kazalo drugače, kot da zamenjamo nekaj denarja ter si ogledamo zanimivosti Pešte. Za 200 din sem dobil 12,60 forinta, tako da sem lahko kupil eno limonado, razglednico z znamko, pol kilograma kruha ter plačal tramvaj. Naš vlak je imel odhod šele ob 6. uri zvečer, tako smo imeli dovolj časa za ogled glavnih zanimivosti Pešte, vendar nam je nazadnje za te zmanjkalo časa, kajti našo pozornost smo obrnili na razbite hiše v glavni ulici, kjer so se pred dobrim letom bile krvave borbe bratomorne vojne. Strašen je pogled na te razvaline nekdanje tako lepega cvetočega mesta, katerega so imenovali cvet Evrope. Prav res te zaboli pri srcu in marsikaj si lahko misliš ob tem pogledu. Malo katera hiša v centru mesta je ostala nepoškodovana, mnogo so jih že popravili, veliko jih popravljajo, nekaj pa jih je za vselej izginilo z zemeljskega obličja. Promet v mestu je zelo živahen, vendar tu ni vesp in rolerjev ali zapadnoevropskih avtomobilov, prevladujejo le avtomobili raznih vzhodnih držav. Zelo dobro je razpredena cestna železnica, vendar njeni vozovi prav nič ne paradiirajo v mestu, tudi avtobusi za cestni promet se ne morejo primerjati z našimi. Ker smo že pri prometu, naj omenim še to, da so ljudje zelo disciplinirani pri prehodih preko ceste in se dobro drže prometnih predpisov, kar pa je tudi nujno, drugače bi prišlo do prevelike zmede pri takšnem prometu kot je v Pešti. Trgovinska in gostinska mreža sta dobro urejeni, vsaj kakor lahko presodiš na prvi pogled. Izložbe so okusno opremljene in aranžirane, v kolikor se to pač da urediti pod določenimi pogoji. Opaziti je, da ti ljudje zelo ljubijo cvetice, saj imaš na vsakem koraku cvetličarno ali prodajalce rož, kjer jih ljudje kupujejo. Presenetljivo so urejene slaščičarne in izložbe z njihovimi svetovno znanimi bonbonierami (komfeti). Zelo mnogo je tudi prodajalcev kuhane koruze, ki precej sliči

na naše kostanje. Opaziti je tudi, da imajo ljudje zelo radi to kuhano koruzo. Tudi stojnic z najrazličnejšim sadjem se ne manjka, vendar je sadje za naše pojme precej drago, saj stane kg grozdja 200 din, ostalo sadje pa v primernem razmerju. Jaz sem bil prvič v Pešti, zato ne morem dati primere med predvajo in sedanjo, vendar kakor mi je pravil prijatelj, ki je tu preživel precej časa, je tu vladala super eleganca in živahnost, tega sedaj ni bilo opaziti. Ko smo tako krožili po mestu sem in tja ter opazovali posamezne stvari, smo prišli do velikega mostu, ki je eden izmed mnogih, ki povezujejo Budim in Pešto, vmes pa se vali široka Donava. Tu smo si ogledali fizikturni park. To je velik otok na Donavi, opremljen z vsemi fizikturnimi napravami in krasno urejenim parkom. Tu imajo športna društva svoje domove in igrišča za treninge. Malo više, na desnem bregu Donave pa je znana palača Madžarskega parlamenta. Mnogo bi si človek lahko še ogledal v tem zanimivem mestu, vendar je čas hitel in morali smo se vrniti na postajo, od koder nas je vlak popeljal proti obmejnemu mestu Zahony.

Pot nas je vodila še vedno po dolini Tise, tako da se pokrajina ni nič spremenila, razlika je bila le v tem, da so tu mali ribniki in močvirnata tla, pravi raj za divje gosi in race, katerih je tudi v resnici mnogo. Skozi industrijsko mesto Debrecen smo se vozili že ponoči. Zgodaj zjutraj so nas prebudili madžarski obmejni organi v malem obmejnem mestecu Zahony. Presenetilo nas je prekrasno jutro, še bolj pa smo bili veseli, ko smo pogledali skozi okno, in se nam je nudil prekrasen pogled na rdeča, od jutranjega sonca ožarjena jabolka v nepreglednem sadovnjaku, ki se je razprostiral daleč naokoli do obrežja reke Tise. To je bila res lepo urejena sadna plantaža. Po tem presenečenju nas je čakalo še drugo, opazili smo namreč, da stojimo nekje na stranskem tiru, med tovornimi vagoni. Po polurnem premikanju sem ter tja, so nas priključili tovornemu vlaku, ki je bil namenjen v Čop. Se nekaj pretresljajev in počasi smo se začeli pomikati proti ruski meji. Po polurni vožnji smo prekoračili mejo. Vlak se je ustavil in graničarji so pregledali vlak, to pa zelo temeljito. Po pregledu smo se počasi pomikali proti Čopu, kjer so sledile nadaljnje obmejne formalnosti, izpolnitev deklaracije itd. Zanimivost tega pregleda je bil pregled sadja in zelenjave. Pregledal jih je neki specialist, sanitarni inšpektor, ki nam je po temeljitem pregledu odobril, da lahko jemo papriko in slive, ki smo jih imeli s seboj. Po vseh teh pregledih so nas zapeljali na postajo Čop, in sicer zopet na neki stranski tir, kajti šele tukaj se je poznal tisti zamujeni dan.

Mala obmejna vasica Čop v Zakarpatski Rusiji šteje okoli 300 hiš, ima pa prekrasno postajo, kakršne nima marsikatero mesto v srednji Evropi. To je zares veliko, popolnoma novo poslopje, zgrajeno iz belega kamenja, veža pa je vsa obložena z marmorjem in poslikana z velikimi slikami iz revolucije in izgradnje. Ob vhodu stojita velika bronasta kipa Lenina in Stalina. V poslopju je tudi lepo urejena restavracija, ča-

kalnice in banka, v kateri smo menjali denar. V tem mestu se pričinja široki ruski tir, zaradi katerega smo morali pri našem vagonu, to je bil direktni spalni vagon na relaciji Beograd—Moskva, zamenjati kolesa. To so napravili na ta način, da so z dvigali dvignili vagon, iztaknili os, porinili kolesa za ozki tir ven ter jih zamenjali s kolesi za široki tir. To delo je trajalo približno pol ure. Tu se je potem sestavila kompozicija dvajsetih vagonov. To so sami spalni vagoni, tu ni prvega ali drugega razreda, temveč razlikujejo samo trdi ali mehki. V kupejih so štiri postelje, vendar se ne ozirajo na to, ali je potnik moškega ali ženskega spola, to je vse pomešano. Kupe je precej velik, opremljen z nočnimi lučkami nad vsako posteljo. Vsak kupe je ozvočen in na vsej poti lahko poslušas radio, kajti vlak ima svojo oddajno postajo, včasih pa vključi tudi Moskvo, posebno takrat, kadar so poročila. Vsak vagon ima svojega sprevodnika, ki skrbi za red in čistočo ter kuha potnikom ruski čaj. Čistoča v vagonih je na višku, saj kar naprej poje sesalec za prah. To pa je tudi potrebno, kajti na vsaki večji postaji pride v vagon sanitarna inšpekcija, ki pregleda vse kupeje, stranišča, posteljnino itd. Omeniti moram še to, da je vsa posteljnina, brisače, prti, pa tudi težje odeje za pokrivanje, iz čistega lanu. To nam je dalo takoj misliti, da mora biti njihova lanena industrija zares velika.

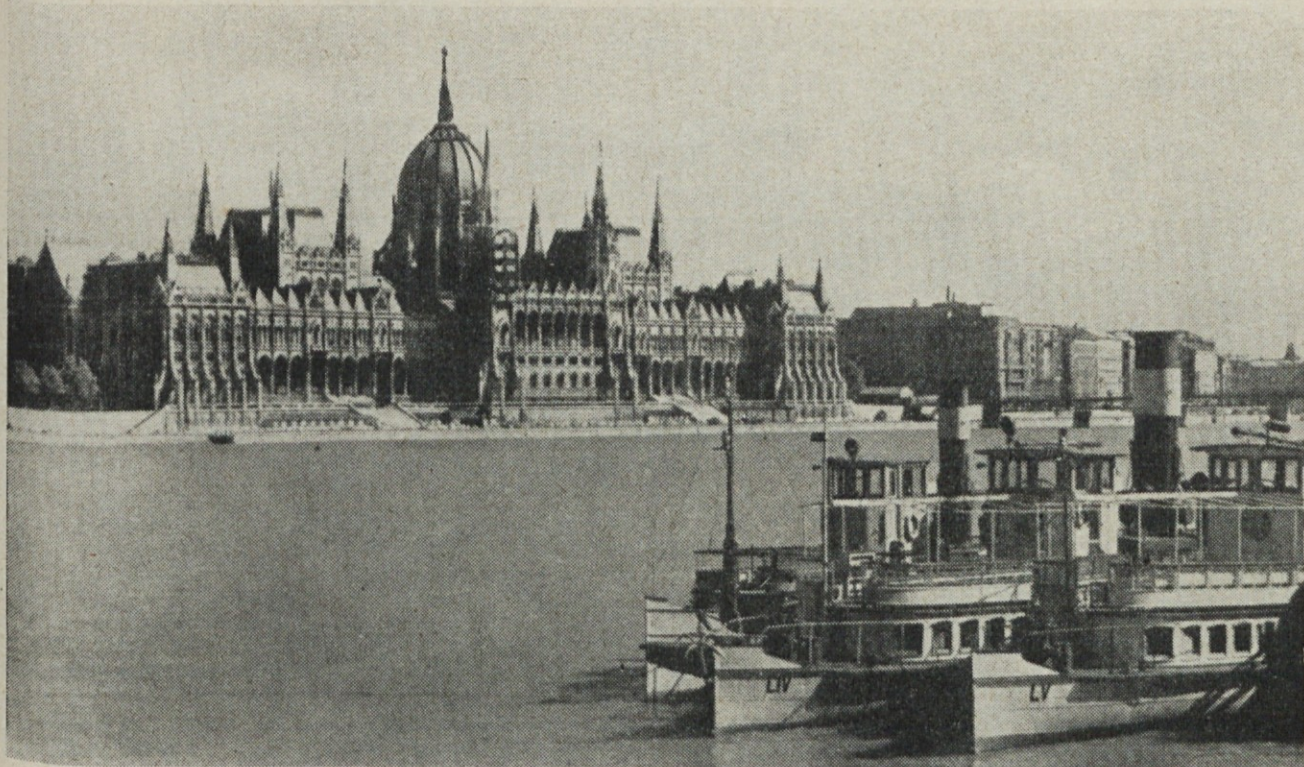
Točno ob deveti uri po moskovskem času smo se odpeljali iz Čopa v smeri proti Karpatom in preko njih do Lvova, prvega večjega mesta za Karpati. Zanimivo je bilo prvo srečanje z Rusi v vagonu, takoj je bilo sklenjeno prijateljstvo, samo, da smo povedali, da smo Jugoslovani. Na račun tega prijateljstva sem se seznanil tudi z votko in njeno jakostjo, kajti pili smo in nazdravljali za razne stvari. Reči moram, da je bil moj prvi vtis o njihovi gostoljubnosti in družabnosti res dober in tega dobrega vtisa nisem izgubil tudi pozneje. Noč je minevala v prijetnem razpoloženju med petjem ruskih narodnih pesmi. V poznih jutranjih urah smo se prebudili že onstran Karpatov. Mesti Lwov in Tarnopolj sta bili že za nami, bližali smo se Zmerinki, mestecu ali bolj rečeno deželi jabolk in hrušk. Takoj ko smo zapeljali na postajo, so nas dobesedno obkolili kolhozniki z raznimi poso-

dami, napolnjenimi z jabolki in hruškami, to je bil namreč pridelek njihove ohišnice, katerega lahko prodajo na prostem trgu. Cena jabolkam in hruškam je bila za naše pojme precej visoka. Zanimivo pa je to, da so prodajali res samo prvovrstno in zdravo sadje. Točno ob določeni uri po voznom redu je vlak odpeljal s postaje. Pohvalno za njihove železnice je to, da vlaki prihajajo in odhajajo točno po voznom redu.

V Zmerinki smo zamenjali stroj, nato pa krenili proti večjemu ukrajinskemu mestu Vinici. Na vsej poti je pokrajina rahlo valovita, pokrita z nepreglednimi žitnimi polji, ure in ure daleč se voziš in vedno sama polja in le malo hiš. Vasi so v glavnem bolj skoncentrirane in razpoteegnjene vzdolž železnice! Pogled nanje je zelo idiličen, majhne iz blata narejene kočice, pokrite s slamo ali pločevino, obdane s sadovnjaki in dobro obdelanimi polji. Okoli se pasejo krave, race in gosi. Hiše so pobarvane belo, roza ali modro, tako da dobro izstopajo iz zelenja, ki jih obdaja. Cest v vaseh praktično ni, ker je povsod samo zemlja in kamenja ni opaziti. Na mnogih hišah vise slike državnikov in narodnih herojev. Po vsej poti so nas spremljale parole, posvečene kongresu miru, mladine in študentov. Proga je povsod čista in nikjer ne vidiš nobenega plevela na njej. Polja so bila skoro vsa že posejana z novo pšenico, le v nekaterih krajih so še orali. Človeku se zdi skoraj nemogoče obdelati tako ogromne površine zemlje, kajti kolikor daleč ti nese oko na levo in desno, ne vidiš drugega kot nepregledna polja vse od Lwova pa do Moskve, to je ca. 1800 km. Le malo zemlje v stepskih predelih je neobdelane, tam pa pasejo živino.

Mračilo se je že, ko smo prispeli v Kijev, glavno mesto Ukrajine. Mesta nisem videl, samo tako oddaleč, in zdelo se mi je, da sliči na naš Beograd, kajti tudi to mesto leži na hribčkih, obdaja pa ga ravnina. Postajno poslopje je ogromno in skoro popolnoma novo. Tu smo imeli 20 minut postanka, nato pa preko Dnjeptra, ki je tu širok ca. 800 metrov, proti Nješinu, mestu kumaric in paradižnikov. Tu si lahko kupil na postaji kisle kumarice, katere so prodajali belo oble-

Budimpešta — parlament

čeni kolhozniiki. Potniki, ki so potovali v Moskvo, so na vsaki postaji kupovali sadje in zelenjavo ter isto kar v vrečah nosili v svoje kupeje, kajti sadje in zelenjava sta v Moskvi zelo draga.

Vlak je drvel naprej v tiho noč, ter le od časa do časa zatulil s svojim pošastnim glasom, ki se je razlegal preko stepe. Proti jutru smo se približali Brjansku. Tu je dežela malo bolj slikovita, pokrita je z brezovimi gozdovi, kateri se razprostirajo v presledkih vse preko Kaluge do Moskve. Okrog 10. ure dopoldne smo prešli malo rečico 80 km od Moskve, do te reke so prišli Nemci v tej svetovni vojni. Tu se je tudi začelo tako imenovano letovišgarsko predmestje Moskve. Vsa okolica je nagosto posejana z

ličnimi lesenimi hišicami, katere služijo Moskovčanom, da v njih prežive prijetno nedeljo ali svoj letni dopust. Marsikdo pa v nji preživi svoj zaslužen pokoj. Tu so tudi večji domovi oddiha raznih podjetij in ustanov. Pokrajina tod okoli je lepa in romantična, čeprav je ravnina, vendar so lepi brezovi gozdovi, travniki, med njimi pa se vije mal potoček, ki se razširi v ribnik, v katerem se tudi kopajo. Hišice so vse lesene, tudi pokrite z lesom ali pločevino, na strehi pa je skoraj obvezno televizijska antena. Teh weekend hišic ni malo, saj smo se vozili po tem predmestju skoro dobro uro. Naenkrat, kakor bi odrezal, so se pojavile velike zgradbe Moskve. Točno ob 11,30 smo prispeli na Kijevski kolodvor.

DVA MED TISOČIMI

Z malo nevšečnostjo na jarški železniški postaji, ki pa se je dobro končala, sem se odpeljal proti Ljubljani. V Ljubljani me je čakal Lado in ob skupnem čakanju nama je bil čas odhoda ekspresa, s katerim sva se odpeljala v Beograd, krajši. Slabo vreme se je obetalo ne samo za to noč, ampak še za nadalje. Pa ni bilo hudo, o čemer bom kasneje pisal.

Z zamudo je privozil Tauern ekspres na ljubljansko železniško postajo. Potniki smo vstopili, in kaj kmalu je vlak nadaljeval svojo pot proti vzhodu. Za vstople potnike se je pričel lov za sedeži. Midva z Ladotom nisva imela sreče, kakor večina sopotnikov, ki so vstopili v Ljubljani. Vlak je bil poln. Do Zidnega mostu, je bil sprejet sklep, da izstopiva in počakava na Simplon ekspres, ki pelje isto progo dobre pol ure kasneje.

Toda, gorje. Prišla sva z dežja pod kap. Simplon je bil še bolj poln in nadaljnja tolažba je obstajala samo v tem, za Zagrebom bo bolje. Seveda je bilo

upanje veliko, rezultat pa jalov. Skoro nihče v Zagrebu ni izstopil, pač pa je prišlo med drenjajoče se potnike še nekaj novih in mučna pot se je pričnela ali nadaljevala. Z ugotavljanjem, ali se peljejo vsi stanovalci jugovzhodnih krajev z dopusta v inozemstvu (govorili so namreč vsi srbsko), ali pa hodijo kupovat v inozemstvo samo vozovnice, da imajo v Jugoslaviji zasiguran sedež v vlaku, je izpolnil razgovor v naslednji uri. Toda, vožnja je dolga in Beograd daleč. Zmanjkalo nam je besed za razgovor, postajali smo utrujeni in oči so se nam zapirale. Zaspali smo stoje, drug ob drugem. Lado se je zbudil šele, ko je v spanju zlezel v dve gube in trdo udaril s svojo zadnjico ob tla. Srečnež je imel vsaj toliko prostora, da ni nikogar pri tem pomečkal ali drugače ranil.

Ob 7. uri in 6 minut smo prispeli v Beograd. Utrujena, da sva drug drugega vikala, sva se napotila proti Putnikovim stojnicam, kjer so nama dodelili stanovanje. Plačala sva in odšla proti mestu, ki leži kot vam je znano, na številnih gričih. Zame je pome-nil prihod na Terazije isto kot vzpon na Malo planino.

Novi beograjski sejem

Predpoldanski čas sva izkoristila za to, da sva si ogledala Kalemegdan in vojni muzej. Na povratku v mesto sva zavila v najbolj prometne ulice in si ogledala »tako mimogrede« trgovsko četrt Beograda. Za sprejemanje vtisov nisva bila sposobna. Bila sva preveč utrujena. Na kosilu sva bila na Terazijah v restavraciji Šumadija. Jed nama je dobro teknila in malo boljše volje sva se od tod odpravila peš po ulici Kneza Miloša proti sejmu. Ulica Kneza Miloša je v toliko pomembna, ker je to nekakšna diplomatska četrt našega glavnega mesta. Tu je sekretariat za zunanje zadeve, sekretariat za trgovino, cela vrsta diplomatskih predstavništev in zaključno sekretariat za notranje zadeve.

Pred sejmskim vhodom sva se pridružila tisočglavi množici, ki je čakala ure, da se odpre sejm za obiskovalce, ki so plačali vstopnino samo din 50.—, medtem, ko je bil dopoldan sejm na ogled samo onim, ki so plačali din 200.—. Ko smo se spustili po stopnicah skozi podvoz na sejmišče, smo prejeli prve vtise o tehnični dovršenosti tega novega razstavnega prostora. Novi sejmski prostor v Beogradu je po svoji arhitektonski obliki brez dvoma eden najlepših v Evropi. To je treba samo videti. Opisati se ne da, vsaj tako ne, da bi človek dobil medlo sliko resničnega izgleda.

Zelo utrujena sva se napotila proti paviljonu številka I, to je največji paviljon s premerom 112 m pod eno samo kupolo, brez vmesnih nosilnih stebrov. Razstavni prostori so v parterju, nato v loku visokega pritličja ter prvem in drugem nadstropju. V vsaki etaži sta dva hodnika in rabi gledalec za obhod samo enega hodnika v eni etaži približno eno uro. No, midva z Ladotom sva šla hitreje, ker bi sicer zaspala. Drugi paviljon je sestavljen iz dveh hal in so hodniki oziroma razstavni prostori v njem razmeščeni v ravnih linijah. Zelo okusno. Paviljon je zelo velik. Tretji paviljon je najmanjši, tudi z ravnimi hodniki, le da

teče smer hodnikov pravokotno na smer hodnikov paviljona številka II. S tem so dosegli konstrukterji in arhitekti tega veličanstvenega razstavišča razbitje monotonosti, in to jim je brez dvoma v polni meri uspelo.

Kaj naj še pišem o vtisih z razstavišča. Po moje ni prikazal sejm nič takšnega, kar bi bilo drugače kot drugod. Vprašanje je, ali se sploh izplača imeti v državi dva tako velika sejma, da o vseh ostalih molčim. Zagrebški velesejem se je v svetu že afirmiral in ima tradicijo. Jo bo Beograd tudi dobil? Bo konkuriral Zagrebu? In če se to zgodi, bo slej kot preje eden podlegel, ker inozemci ne bodo imeli zanimanja za dvojno razstavo v naši deželi. Toda, pustimo to vprašanje v rešitev drugim ali pa času.

Na razstavišču je bilo urejeno tako, da so proizvajalci sorodnih predmetov razstavljali skupno in je bilo tem potom možno videti takoj izdelke jugoslovanske industrije poleg izdelkov tujih proizvajalcev. Tak način zelo olajša specialne ogledne in izbire. Dobra zamisel in zelo dobro izpeljana. V oddelku, kjer je bilo možno videti tekstilne izdelke, mislim, da je bilo to v paviljonu številka III, smo videli razstavljeno tekstilno blago v vitrinah, in ne kakor doslej v okusnih in neokusnih paviljonih. Sam sem odslej pristaš vitrin. V vitrinah odpade vsa odvečna dekoracija in se lahko gledalec resnično skoncentrira za ogled razstavljenega izdelka. Predprostor, to je kraj med paviljoni in Savo, je preurejen v razstavni park, kjer so razmeščeni veliki stroji in prevozna sredstva. Po vsem razstavišču pa so manjše restavracije, koder točijo hladilne pijače in servirajo najrazličnejša jedila, pripravljena po nacionalnem načinu ali »a la carte«. Nedovršeno je še zabavišče razstavišča, kjer pa je bil že sedaj velik promet in direndaj. Pod halami pavi-

Hotel Metropol v Beogradu

Ijonov so tudi kinodvorane, kjer brezplačno predvajajo strokovne filme. Ogledala sva si ravno ruski film o novem načinu pridobivanja vlečenega jekla. Zaradi utrujenosti sem v kinu zaspal in sva po Ladotovem nasvetu zapustila dvorano in šla dalje. Morda vrtijo tudi kaj iz tekstilne stroke, toda za to je treba imeti čas in biti spočit. Midva nisva bila spočita.

Po nekaj manj kakor 5-urnem ogledovanju sejma, sva se vrnila v mesto. Vsa srečna, da je padel mrak, sva šla spat.

Prihodnji dan je bil lep. Mimo novega krasnega hotela Metropol sva šla do Tukovičevega trga, odkoder sva se odpeljala na izlet na Avalo. Ob grobnici neznane junaku sva se razgledala po okolici, ki je nižja kot Avala. Zelo lepo je tu vse urejeno.

Na povratku sva naletela še na znanca, in popoldne smo nekaj ur blodili skupaj. Ob vseh lepotah, ki jih ima Beograd, nismo izpustili niti »Prešernove kleti«, ki pa ni nič posebnega, razen to, da je kraj za navadno pijančevanje.

Prej kot predvideno smo šli na kolodvor. O, gorje. Tri ure pred odhodom je bil naš vlak zopet do zadnjega mesta zaseden. K sreči vozijo tudi iz Beograda za Zagreb vlaki eden za drugim (potem pa dolgo nič) in sva presedla na sosednjega, kjer sva dobila še dvoje mest v sicer polnem oddelku.

Ob 22.35 uri smo se odpeljali. Beograd je zatopil v daljavi. Za nami je ostalo močno razsvetljeno razstavišče »Beograjski sajam«.

Otmar

VSI K VOLITVAM

V nedeljo 20. oktobra bomo vsi volili člane bodočega občinskega ljudskega odbora, v soboto 26. oktobra pa člane občinskega zbora proizvajalcev.

Priprave in predvolilna aktivnost so za nami. Na zborih volivcev smo pregledali dosedanje delo v okviru naše občine, se pogovorili o najhujših problemih, ki jih bo treba čimprej urediti in izbrati kandidate. Da, kandidate! Letos smo bili pri presoji tega vprašanja mnogo bolj kritični. Z ozirom na gospodarsko moč naše občine bi se morda lahko mnogo več naredilo. Zato je bil treba predvideti kandidate, ki se bodo z vsemi silami borili za rešitev nerešenih vprašanj.

Volitve v ljudske odbore so namreč za nas zelo pomembne. Njihov pomen je v tem, da nosijo veliko odgovornost, ker je od njih odvisen ne samo splošni uspeh naše občine, temveč deloma tudi uspeh vse dežele.

Letos bomo prvič v naši občini volili tudi odbornike v občinski zbor proizvajalcev. To ima za nas delavce - proizvajalce še poseben pomen. Ti zbori bodo namreč še močnejši vpliv delavskega razreda v komunalni in splošni politiki občine. Novi odborniki v zborih proizvajalcev - zastopniki industrije, kmetijstva in obrti - bodo pripomogli k temu, da bodo delovni

kolektivi bolje vskladili svojo politiko s potrebnimi komune in vse naše družbe.

Te volitve nam zato dajejo nove vzpodbude za naše nadaljnje uspešno delovanje, za naš vsestranski napredek, za razvoj socialistične demokracije. Volitve bodo nedvomno novo močno potrdilo nezlomljive volje jugoslovanskih narodov za krepitev neodvisnosti naše države, njene miroljubne politike in mednarodnega sodelovanja.

Z našim polnim sodelovanjem potrdimo še enkrat pravilnost politike, ki je naš delavski razred in naše narode spremenila v neposredne upravljalce družbene proizvodnje, delovnim kmetom pa odprla pot za uspešno preobrazbo kmetijstva.

Zato volimo vse tiste kandidate, ki s svojim dosedanjim delom, s svojo sposobnostjo in politično zavestjo dajejo najboljše jamstvo, da se bodo občine razvijale v interesu delovnih ljudi in splošnih interesov naše skupnosti.

Volimo tiste, ki jim na srcu leži enotnost in enakopravnost jugoslovanskih narodov, njihovo blagostanje in družbeni napredek, nedotakljivost človeškega dostojanstva in človeške osebnosti.

I.

Poročilo s posvetovanja klubov mladih proizvajalcev v Utensiliji

Posvetovanje klubov mladih proizvajalcev je bilo organizirano na pobudo tovarniškega komiteja Utensilija in Občinskega komiteja Rudnik.

Posvetovanje je bilo organizirano pred kongresom LMS in kongresom ZKJ. Namen tega posvetovanja je bila izmenjava mnenj in izkušenj ob ustanavljanju klubov mladih proizvajalcev in pregled dosedanjega dela v mladinskih aktivih in klubih mladih proizvajalcev.

Klub mladih proizvajalcev je ena izmed oblik mladinske organizacije, ki zastopa interese mladine in se bori za večjo produktivnost dela, izboljšavo dela in zaščito pri delu. Izstopa s konkretnimi in utemeljenimi predlogi pred delavski svet, upravni odbor in upravo podjetja. Klub mladih proizvajalcev mora skrbeti za kulturno, politično in ideološko izobrazbo mladine, ker je le tak mladinec dober član kolektiva, DS, UO in ZK.

Zavedajmo se tega, da je mladina tista, ki bo gradila in že gradi napredno socialistično državo, ki je vzgled vsemu svetu. Le taka mladina je vreden izpopolnitelj vrst partijske organizacije in je hrbtenica ZK. Kakor je bilo razvidno iz referatov drugih predstavnikov na posvetovanju, da mladina v nekaterih podjetjih nima pravega odnosa do uprave ali obratno. Zato le mladina, združena v mladinski orga-

nizaciji ali klubu mladih proizvajalcev, zastopa interese mladine in tako dokazuje, da je mladina tista, ki bo in že zamenjuje starejšo generacijo in ji je potrebna največja skrb. Mladinski aktiv oziroma klub mladih proizvajalcev se mora v podjetju povezati oziroma imeti svoje člane v raznih komisijah DS, UO, ZK itd. Le na ta način in z neumornim delom pride mladinski aktiv oziroma klub mladih proizvajalcev do veljave in spoštovanja.

Na posvetovanju so se še obravnavala razna pereča vprašanja, ki tarejo razne mladinske aktivne. Na zaključku je bil sprejet skupni sklep.

Voditelje mladinskih aktivov ali klubov mladih proizvajalcev je treba izbrati iz vrst mladincev, ki so vredni voditi in zastopati interese mladine. Mladinski aktiv ali klub mladih proizvajalcev naj se z večjim članom bori za dobrobit delavske mladine. Ustanavljanje je treba klube mladih proizvajalcev, ker le iz teh klubov in pravičnim delom in skupno načrtanim programom dobimo nove in vredne člane ZK, DS, in UO. V klubu mladih proizvajalcev naj se mladina izobražuje strokovno in politično - ideološko, obenem pa je dolžnost mladinskega aktiva, predlagati partijski celici v podjetju sprejem novih članov v ZK. Najvažnejša in prva naloga mladinske organizacije ali kluba mladih proizvajalcev je skrb za mladega človeka - delavca.

L-r

VIDELA SVA TRIENNALE

Meseca novembra lanskega leta sva bila s kolegom Ivotom določena za potovanje na XI. mednarodno razstavo Triennale v Milano.

Po dolgem čakanju je prispel končno dan najinega odhoda.

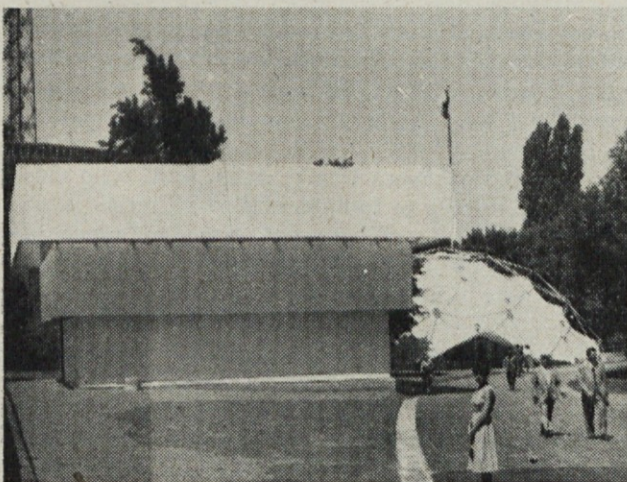
26. julij 1957. Še kratko slovo na postaji in na sveti, in že se pomikamo stran, v deželo, katero sem poznala le iz učnih ur zemljepisa. Vožnja je minevala hitro in že smo bili na meji. Tu so se pričeli vrstiti vtisi, katere s tem opisujem.

Dalj časa smo čakali v Trstu, kjer sva tudi izstopila in si bežno ogledala mesto. V prvih dopoldanskih urah sva vožnjo nadaljevala in prispela v Milano ob 16. uri in 10 min. Prostor, kamor zapelje vlak, ko prispe na glavni kolodvor Milana, je ves pod ogromno halo. Italijansko se imenuje »Stazione centrale«. Potnik dobi ob izstopu na tem velikem kolodvoru občutek, kot da je v veliki dvorani.

Ko sva stopala po ulicah Milana, sva skušala dojeti vse, kar so mogle zazreti najine oči. Silen promet. Avtomobili (prevladuje Fiat 600) vozijo po mestu z neverjetno brzino. Izvzete niso niti Lambrette in drugi motorji. Zanimivo, pešci in vozniki motornih vozil so zelo disciplinirani in na najvažnejših krajih policaji. Pogled na vozečo reko avtomobilov je edinstven. Bilo je za naju nekaj novega — biti sredi tega vrveža. Gledaš in opazuješ, ter komaj verjameš, da je to resnično.

Obiskala sva razstavo, zaradi katere sva prišla. Palazzo dell'Arte, v kateri je razstava, je obsežna, zanimiva po zgradbi in svojevrstni fasadi. Nahaja se sredi parkov, kateri obkrožajo palačo. Vsaka država zastopa tu svoj način dekoracije in aranžmaja razstavljenih predmetov. Vsega razstavlja 20 držav. Tudi Jugoslavija.

Triennale je naziv za skupek razstav, te so: razstava muzikalij, proizvodne umetnosti (metala), razstava filigranskega dela na alabastru, razstava sodobnega stanovanja, grafična razstava, industrijskega dessena za tekstilije, razstava zgodovine fotografije,

Triennale, paviljon za dekoracijske tkanine

Panorama Milana, pogled s katedrale

vrtnarstva in razstava kiparstva. Triennale je selekcija modernih izdelkov, novih idej in originalnih izdelkov, ki odklanjajo vse že razstavljene stile in uvajajo revolucijo v okus in dokumentirajo obstoj živeče civilizacije. Razstavljeni predmeti so nastali v letošnjem letu, nalašč za Triennale in bodo nagrajeni po ocenitvi posebne žirije — referendumu.

Prostor, kjer se nahaja naš jugoslovanski paviljon, je majhen, pa vendar dovolj velik za prikaz naj-novejših del v vseh panogah umetnosti.

Poseben paviljon izpolnjujejo dekorativne tkanine. Vzorci so večbarvni, barve okusno kombinirane — tkanine pa so včasih prav enostavne.

Paviljon za paviljonom se odraža v duhu Triennale, to je v stilu najmodernejših oblik. Ogleduješ predmete in skušaš dobiti predstavbo za praktično uporabo le teh, toda, dostikrat ne veš kaj naj predstavlja. Sigurno ima vsak predmet svoj namen, ker je hotel ustvarjalec prikazati najmodernejši slog in okus za leto 1957.

Takšen je torej XI. Triennale, razstava 20 držav, katere imajo vtis o posedovanju najmodernejšega okusa in svojstven pojem glede prikaza razstavljenih predmetov.

Teden dni nama je hitro minil ob opazovanju in ogledovanju te razstave, kjer povsod preveva moderen duh umetnosti.

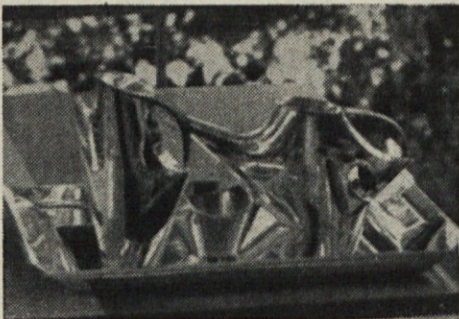
Milano je milijonsko mesto. Ulice so široke. Povsod so velike blagovnice in prodajalne vseh mogočih

Motiv iz Benetk

uporabnih predmetov. Izložbe so zelo okusno aranžirane. Vsaka prodajalna ima drugačne vzorce, tako da je težko dobiti isti vzorec (tekstilni) v dveh trgovinah. Povsod je vidna konkurenca in moč kapitalizma. Najbolj razkošna poslopja kakor tudi prodajalne in trgovske hiše različnega tehničnega blaga so v rokah milijonarjev - privatnikov in delniških družb. Prvi in drugi vladajo nad socialnim nivojem, ki se odraža v bogastvu in razkošju na eni strani, ter bedi in brezposelnosti na drugi.

Vsak korak nama je odpiral pot v nove zanimivosti in vsaka ulica, vsaka cesta sta pomenila za naju nov svet. Preveč kilometrov cest je, preveč zanimivih krajev in poslopij, da bi si jih lahko ogledala v dneh,

Sodoben kavni servis

ki so nama bili odmerjeni. Seveda s tem ni rečeno, da nisva videla najzanimivejšega, kot so arhitektonsko najlepše zgrajena cerkev sveta »Duomo«, katero si stalno ogleduje najmanj 1000 turistov in podobno.

V takem razpoloženju sva se vse prehitro znašla zopet pod ogrmono halo glavnega kolodvora, odkoder sva se odpeljala preko Benetk in Trsta v Ljubljano.

Želja, da bi videla še Benetke, je bila močnejša kot kdaj koli in zato sva tudi izstopila.

Vlak je drvel po tiru, na čigar nasip pljuska z obeh strani Jadransko morje. To je edina proga, katera veže Benetke s kopnim. Sklanjala sem se skozi okno ter gledala vedno bolj se bližajoče starodavno mesto. Postaja Benetk se vsa leskeče od stekla, kroma in pozlate. Komaj dobro izstopiš, se znajdeš med množico postreščkov, ki z glasnim klicanjem hotel, hotel, albergo, camere, vabijo prišle turiste. Posamezniki tečejo za potniki in jih skušajo odpeljati v hotel, pri katerem so nastavljeni.

Prav v bližini kolodvora je postaja za vaporette — male parnike in motorne čolne, ki opravljajo promet po Canalu Grande. Prvi so cenejši, so nekakšen nadomestek za običajni tramvaj, drugi so dražji in temu primerno hitrejši, ki pa ustavljajo samo na važnejših krajih. Hitro se ladjice napolnijo s potniki. Za naju se je s tem pričela edinstvena vožnja, rekla bi lahko v preteklost. Z leve in desne stojijo marmornate hiše, namesto cest pa je morje, so kanali. Benetke so otok, preprežen z mrežo širših in ožjih vodnih poti. Več sto mostičkov se boči preko teh kanalov tako visoko, da lahko pod njimi plovejo gondole, motorni čolni, pod mostovi Canala Grande pa celo manjši parniki.

Ustavila sva se na Markovem trgu. Markov trg učinkuje kakor velika sprejemnica, zgrajena iz marmorja, katera je na enem koncu omejena z Markovo cerkvijo na ostalih dveh straneh pa so razkošne palače s stebriči, pod katerimi se sprehajajo trume domačinov in turistov. Trg je naseljen z znamenitimi stanovalci, namreč z beneškimi golobi, ki ti sedejo na rame, na roke in na glavo če jih privabiš s pičo, katero pa je treba kupiti pri prodajalcih na trgu za precejšen denar. Skoraj nihče se ne more upreti skušnjavi, da bi se ne dal fotografirati obdan z golobi.

Markova bazilika je primer ene najlepših stavb bizantinskega sloga, vsa se leskeče od zlatih mozaikov, njeno dvonadstropno pročelje pa krona pet vzhodnjaških kupol in je bolj podobna dvorcu iz orientalske pravljice kakor pa cerkvi. Pravijo, da so jo zgradili že leta 829.

V kotu Markovega trga se dviga proti nebu visok zvonik, s katerega je čudovit razgled po mestu in obkrožajočem ga morju. Na desni strani je Doževa palača, na levi pa stolp z uro. Življenje utripa tu s tisoč glasovi, toda brez zvoka modernega motornega prometa.

Po velikih vtisih in lepih razgledih sva zapustila Benetke in se vrnila domov z novimi pridobitvami in pogledi na vso moderno dejavnost, katera se uveljavlja pri nas le v manjši meri. Tudi doma kakor v tujini prevladuje 20. stoletje z razliko, da se odraža v vlemestih tujine življenje bolj v taktih atomskega veka.

Majda Z.

DROBTINICE OD TUJEGA KRUHA

(Nadaljevanje)

Naslednja moja postojanka je bil Stuttgart, vele-mesto med gozdom in vinogradi, kakor ga imenujejo. Kljub temu, da šteje to mesto preko 600 000 prebivalcev in ima močno razvito industrijo (tovarni Bosch in Daimler-Benz), ne napravi vtisa vele mesta, ker se mesto razprostira po valovitem terenu in ker ga sestavljajo, razen strogega centra, same vile z majhnimi vrtički okoli hiš. Prav zaradi tega je mesto zelo raz-sežno in sem se vozil s tramvajem od kolodvora, ki je v sredini mesta, do obronka, debelo uro.

Prva znamenitost današnjega Stuttgarta je lansko leto dograjeni televizijski stolp, ki je visok 211 m. Do višine 160 m ima obliko tovarniškega dimnika. Na tej višini se nahaja košari podobna restavracija v štirih nadstropjih, kjer je prostora za čez 200 gostov. Po notranjosti stolpa vozita do restavracije dve dvigali, ki sta menda najhitrejši na svetu. Pri dviganju me je kar stisnilo ob tla, medtem ko sem imel pri spuščanju občutek, da so se potrgale vrvi in da padamo v globino. Ker je v vsakem dvigalu prostora za dva-najst oseb, nastane, posebno pri spuščanju, strašen vrišč, kjer je ženski svet brez konkurence. Na vrhu košare oziroma restavracije je veranda, od koder je zelo lep razgled na Stuttgart in na njegovo okolico. Iz verande se dviga še 50 m visoka jeklena antena, ki oddaja enoten nemški televizijski program. Domačini so na ta stolp zelo ponosni. Neki hudomušnež me je na stolpu prepričeval, da se od tu vidijo štiri morja, in sicer: zjutraj »Nebelmeer«, podnevi »Häusermeer«,

zvečer »Lichtmeer«, ponoči pa »nichtsmeer«. Kljub temu, da sem bil tu tujec, mu ni uspelo, da bi nasedel njegovi besedni igri, toda priznati sem mu moral, da se res daleč vidi. Tu sem se tudi prepričal, da so Nemci navdušeni častilci nogometne žoge, saj sem samo v športnem parku, ki se nahaja v bližini stolpa, naštel 27 nogometnih igrišč. Televizijski stolp privab-lja vedno dosti obiskovalcev; posebno ob prostih dne-vih je pred dvigali po več sto metrov dolga vrsta radovednežev. Vstopnina znaša 50 pfenigov in bo tele-vizijska družba, ki je stolp zgradila, dobila samo od vstopnine povrnjene vse gradbene stroške v dveh letih.

Stuttgart je bil med vojno zelo porušen. V eni sami noči je zmetalo nanj bombe na tisoče letelih trdnjav. Ko so po vojni odvažali razvaline na neko mesto v bližini Stuttgarta, je nastala tu cela gora in predstavlja danes najvišjo vzpetino v bližini mesta. Imenujejo jo Birkenkopf in se dviga nad mestom kot spomenik in opomin zadnje vojne. Ta gora, ki je zgra-jena iz dveh milijonov kubičnih metrov ruševin, služi danes za razgledno točko. Na temeljih porušenih hiš so zrastle zopet nove palače, ki so skoraj popolnoma zakrile razdejanje zadnje vojne. Nove zgradbe gra-dijo na zelo moderen način. Zelo svojstveno je zgra-jena nova koncertna dvorana »Liederhalle«, ki ima

Stuttgart

Stuttgart, televizijski stolp

obliko klavirja in je zgrajena iz samega železo-betona in nima nobenih oken. Zaradi tega jo imenujejo tudi »Kulturbunker«.

Iz Stuttgarta sem se odpeljal v Frankfurt, kjer sem ostal le eno popoldne in si ga zaradi tega žal

nisem mogel ogledati. Izmed vseh treh velemest, ki sem jih obiskal, napravi Frankfurt najbolj vtis velemesta s svojimi širokimi, ravnimi in dolgimi ulicami in velikimi palačami. Velike trgovske hiše se vrstijo ena za drugo, vendar so bile vse zaprte, ker sem prišel tja na dan nemškega praznika. Da bi izkoristil kratko odmerjeni čas, sem se vozil po mestu in si ga na ta način vsaj delno ogledal. V Frankfurtu je tudi glavni štab ameriške zasedbene oblasti. Tu so si Amerikanci sezidali celo naselje, ki predstavlja lep del mesta. Bloke so Amerikanci sezidali za družine njihovih oficirjev. Domačini na ta stanovanja že močno računajo, kajti Amerikanci stavb ne bodo mogli odnesti s seboj čez lužo, ko bodo zapustili Nemčijo.

Duhovit kažipot

Za konec še nekaj o poslovnem uspehu. S tov. Javornikom sva bila pripravljena na razne težave pri prodaji našega liniziranega hodnika, toda zelo neugodno in nepričakovano nas je prizadela izredno ostra konkurenca iz vzhodnih držav: Madžarske, Češke, Bolgarije in Rusije. Te države nudijo laneni strojni hodnik po smešno nizkih cenah, ki temeljijo sigurno na politiki »izvoz za vsako ceno«. Ker naši proizvodnji liniziran strojni hodnik popolnoma odgovarja in ker nismo neobhodno prisiljeni, da ta material izvozimo, nismo pristali na znižanje cen.

Kako smo delali v mesecu avgustu 1957

Izpolnitev količinskega plana:

predilnica	104,8 %
tkalnica	131,0 %
gasilske cevi	96,8 %

Izpolnjevanje norm je bilo sledeče:

predilnica	122 %	— v normi delalo	234 delavcev
tkalnica	112,8 %	— v normi delalo	321 delavcev
oplenilnica	106,8 %	— v normi delalo	64 delavcev
tiskarna	116 %	— v normi delalo	18 delavcev

Povprečno izpolnjevanje norm je bilo 115 % in je skupno delalo v normi 637 delavcev.

Konec avgusta smo imeli zaposlenih delavcev in uslužbencev 1026 in 22 vajencev.

Večjih zastojev v tem mesecu nismo imeli. Proizvodni oddelki so polno obratovali in je tkalnica v tem mesecu izdelala 325 000 m², kar je letos rekord.

Nesreče v avgustu

Rekordna proizvodnja tkalnice v avgustu je imela kakor izgleda svoj vpliv tudi na nesreče; v tem mesecu je bilo v tkalnici sorazmerno največ nesreč v letošnjem letu.

Predilnica	Tkalnica	Oplemenilnica	Ostali	Skupaj	Od tega na poti na delo ali z dela
1	4	—	1	6	—

Uspehi v proizvodnji nas ne smejo uspavati, da pri tem pozabimo na varnost pri delu. Delo je uspešno in dobro opravljeno le, če je opravljeno brez neizgode.

Pri povečani proizvodnji čim manj nesreč — to naj bo naša obveza!

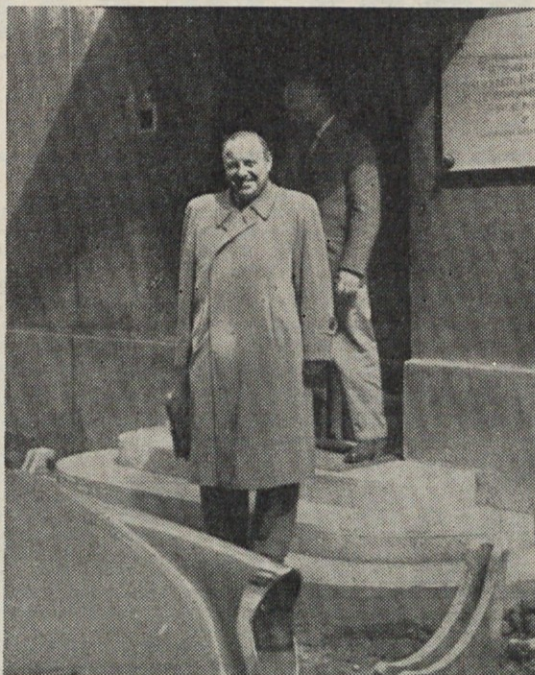
Iz meseca v mesec

PROSLAVA 7. OBLETNICE SAMOUPRAVLJANJA V INDUPLATI

V torek 17. septembra smo praznovali 7. obletnico samoupravljanja na ta način, da smo preko naše zvočne postaje objavili pomembnost tega dne. Upravni odbor pa je osvojil predlog o pogostitvi članov kolektiva, ki so v podjetju že več kakor 20 let. Poleg zakuske je prejel vsak slavljenec še po en prt in to 1000. artikel naše tkalnice.

Zakuska je bila lično prirejena v salonu naše menze. Pozdravni govor je imel predsednik upravnega odbora Induplati tov. Jeraj Franc. V kratkih, jedrnatih besedah je orisal pomen te obletnice samoupravljanja ter se pri tem dotaknil tudi delovnih uspehov kolektiva, ki so presegli vsa pričakovanja prav v obdobju samoupravljanja. Tov. Jeraj je navzočim čestital k njihovim osebnim jubilejem, ter jih pozval naj vložijo svoje delovno znanje in strokovnost za procvit podjetja v delo še nadalje, vse dokler ne bodo zapustili tovarno in odšli v zasluženi pokoj. V nadaljevanju se je družba razživela in končno ob zvokih iz magnetofona zarajala. Dobro razpoloženi, so se posamezniki še oglasili na magnetofonskem traku, kjer so bili malo pred tem snemani. Zabave je bilo zadosti.

Udeleženci so se okoli 22. ure razšli, da prihodnji dan in naprej zopet primejo za delo, kakor vsa leta doslej.

Gospod S. Novak iz Poljske pri nas

OBISK POLJSKEGA EKSPERTA

V torek 17. septembra 1957 je na svojem krožnem potovanju po Jugoslaviji obiskal naše podjetje gospod S. Novak iz Poljske. Cilj njegovega potovanja je bil proučevanje organizacijskih metod pri nas ter osebno proučevanje načina samoupravljanja.

V razgovoru nam je g. S. Novak laskavo pohvalil način naše ureditve samoupravljanja ter se predvsem navduševal nad lepimi kraji, koder ima in je do sedaj imel priliko hoditi. Gospod S. Novak je tekstilni strokovnjak, zato mu je proizvodni proces poznan, je pa poudaril veliko vrednost obilnega zelenja, ki obdaja skoro vse naše tovarne. Pri njih, tako nam je povedal, je industrija skoncentrirana v velikih mestih in razen sivih tovarniških objektov in črnega dima ni nič videti.

Po ogledu podjetja in po razgovoru s predstavniki samoupravljanja ter uprave podjetja se je g. S. Novak odzval vabilu za kosilo, katero mu je naše podjetje priredilo v Kamniški Bistrici, nato pa se je razvnet nad lepotami našega dela Jugoslavije in nad veliko gostoljubnostjo, katera mu je bila posvečena, vrnil v Ljubljano, od koder je nadaljeval svoje potovanje.

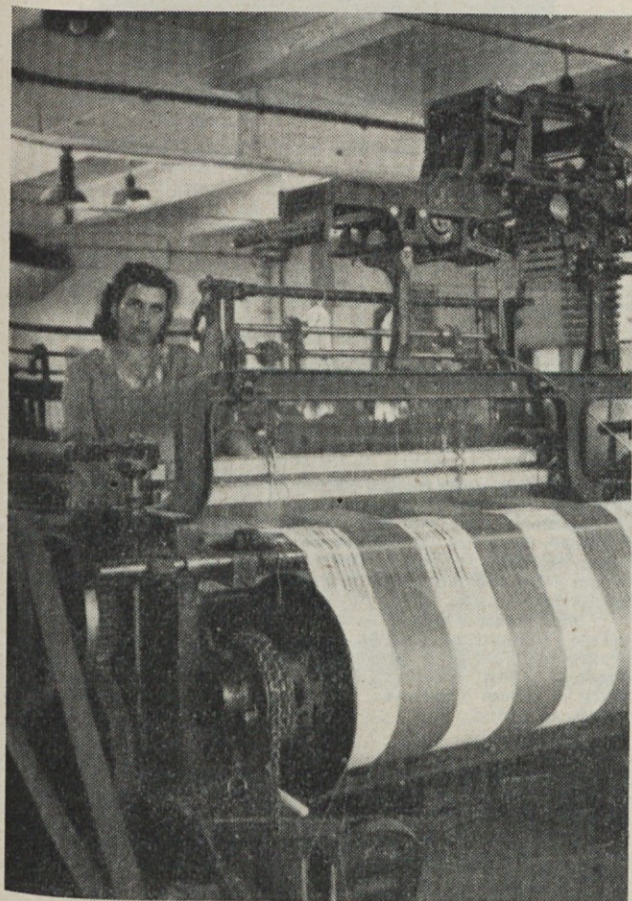
1000. ARTIKEL NAŠE TKALNICE

V prvih dneh septembra je bil izgotovljen 1000. artikel naše tkalnice in to čisto laneni prt s pestro tkanim vzorcem.

Nedvomno je to velik uspeh podjetja, kateremu je uspelo s celo vrsto artiklov za industrijo, obrt in gospodinjstvo postreči z izdelkom, ki bo zadovoljil najizbirnejše kupce naših tkanin. S širokim sortimantom, s katerim razpolagamo, služimo edino potrošnikom, ki prav zaradi kvalitete naših izdelkov, radi kupujejo naše blago.

INDUPLATI je s svojim 1000. izdelkom dal v prodajo artikel, ki bo sleherni gospodinjini v ponos, ko ga bo kupila.

K temu uspehu čestitamo celotnemu kolektivu, predvsem pa onim, ki so posredno ali neposredno sodelovali pri rojstvu jubilejnega artikla.

Tisoči artikel na stroju

ŠPORT IN ŠAH

VII. STIPI

(Športna reportaža)

Teden, ki vsako leto razgiba jarške športnike, ter požiwi naše sicer zapuščeno igrišče za tovarno, je za nami. Priprave so se izvršile lahko rečemo, pravočasno.

Dne 31. VIII. 1957 je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki je svoje delo v redu opravil. Največ zaslug za to ima vendar načelnik Partizana tov. Borštinar Dušan, ki za svoje delo res zasluži pohvalo. Prav na tej seji so sestavili tudi razpored tekmovalnj, določili datum in skupine, v katerih se bo tekmovalo. Uvedena je bila nova skupina članov nad 33 let. Cilj tega je bil pritegniti čim več starejših članov, ki svojih moči ne morejo več meriti z mlajšimi. Zaželenega uspeha s tem ni bilo, ker sta na koncu v tej skupini ostala samo dva.

Z dobro propagando je uspelo, da je pravočasno oddalo prijavnice 45 tekmovalcev. Seveda je precej tekmovalcev odstopilo že na začetku, nekaj pa jih je odstopilo med tekmovaljem.

Vodstvo STIPI-ja je bilo poverjeno tov. Borštinar Dušan, ki je to delo dobro opravil že lansko leto. Glavni sodnik pa je bil tov. Rebernik Franc, ki je to delo opravljal letos že šestič.

VII. STIPI se je pričel v soboto, dne 24. VIII. 1957. Čeprav naj bi se po programu šele v nedeljo, se je prva disciplina, kolesarjenje do Erjavška in vzpon na Malo Planino, izvršila deloma v soboto in deloma v nedeljo. Udeležba na tej disciplini je bila zelo slaba, saj se je kolesarjenja in vzpona udeležilo komaj 7 članov in 3 članice. Tudi vračanje domov ni bilo v redu, ker so tekmovalci odhajali tudi posamezno. Sicer pa skupna vrnitev ni bila pogoj za 50 točk. Morda nosi nekoliko krivde za to tudi tombola v Radomljah?

V ponedeljek je bilo na programu streljanje. Člani so se pomerili na razdaljo 100 m z vojaško puško, članice, mladinke in mladinci pa na razdaljo 10 m z zračno puško.

Streljanje z vojaško puško je bilo na strelišču na Duplici in so bili doseženi naslednji rezultati:

Člani nad 33 let: 1. mesto je dosegel Kunc Božo z 41 krogli, 2. je bil Primožič Franc z 39 krogli in 3. Bulič Mičo s 26 krogli.

Člani so dosegli nekoliko slabše rezultate. Zvrstili pa so se takole: 1. mesto Strojjan Janez z 39 krogli, 2. je bil Berglez Franc z 29 krogli, in 3. Narat Milan z 28 krogli.

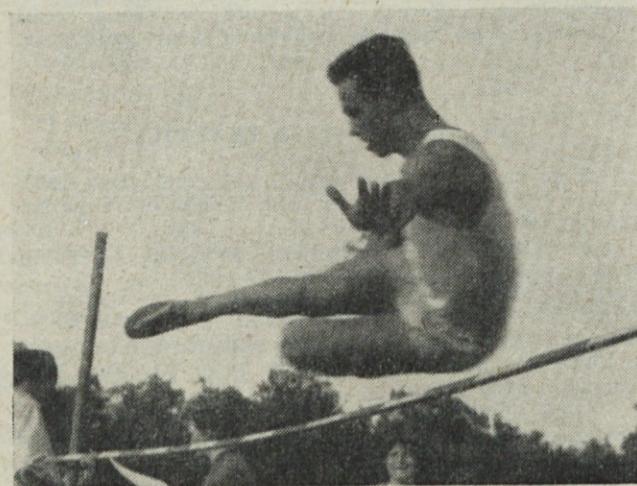
Na domačem strelišču za menzo pa so bili doseženi naslednji rezultati: pri članicah je dosegla prvo mesto Kavčič Magda z 29 krogli, 2.—3. mesto pa sta si podelili Vidmar Marija in Per Ivanka z 10 krogli.

Mladinci: 1. mesto je dosegel Kočar Miha z 39 krogli, 2. Kočar Janez s 34 krogli, 3. Ulčar Jože s 24 krogli.

Pri mladinkah je zmagala Černivec Francka s 14 krogli, druga je bila Jerovec Nataša.

Vreme je bilo lepo in drugi dan tekmovalja je potekel brez nezdod.

Tretji dan tekmovalja so bile na programu atletske discipline: člani nad 33 let, tek na 100 m in met krogle, člani isto in troskok, članice tek na 80 m in met krogle, mladinci tek na 100 m in met krogle ter mladinke tek na 60 m in met krogle. Tekmovalo se je na domačem igrišču v lepem vremenu.

Zupan, višina

Člani nad 33 let:

Tek na 100 m: 1. Primožič Franc 13,5 sek., 2. Bulič Mičo (15).

Met krogle: 1. Primožič Franc 9,22 m, 2. Bulič Mičo (8,71).

Člani:

Tek na 100 m: 1. Zupan Brane 12 sek., 2. in 3. mesto sta si razdelila Stele Janez in Majdič Franc s časom (12,6).

Met krogle: 1. Berglez Franc 10,94 m,* 2. Strojjan Janez 9,62 m, 3. Stele Janez 9,57 m.

Troskok: 1. Zupan Brane 11,29 m, 2. Majdič Franc (10,84), 3. Stele Janez (10,29).

Članice:

Tek na 80 m: 1. Kavčič Magda 11,7 sek.,* 2. Kovač Tatjana (12,3), 3. Barle Jožica (12,6).

Met krogle: 1. Kavčič Magda 7,58 m,* 2. Koncilja Anica (6,66), 3. Kovač Tatjana (6,55).

Nov STIPI rekordni skok Zupan Braneta

Mladinci:

Tek na 100 m: 1. Kočar Miha 13,2 sek.,* 2. Ulčar Jože (13,8), 3. Hauptman Franc (14,1).

Met krogle: 1. in 2. mesto si delita Kočar Miha in Ulčar Jože z metom 9,74 m,* 3. Hauptman Franc (9,34).

Mladinke:

Tek na 60 m: 1. Jerovec Nataša 9 sek., 2. Černivec Francka (9,3).

Met krogle: 1. Černivec Francka 7,40 m,* 2. Jerovec Nataša (5,58).

Vreme je bilo kot sem že omenil zelo lepo. Rezultati so čisto zadovoljivi, saj so rekordi padali eden za drugim. Skupno je bilo ta dan doseženih kar šest novih STIPI rekordov.

Plavanje v Domžalah je bilo predvideno za sredo. Toda že v torek zvečer se je vreme poslabšalo in pričelo je deževati, deževalo je vso noč in ves dopoldan. Sodniški zbor ni vedel kaj ukreniti ali naj se plavanje odpove ali naj se kljub slabemu vremenu tekmuje. Ko se je okrog 1. ure vreme nekoliko izboljšalo je sodniški zbor odločil, da se bo tekmovalje vršilo.

Med tekmovaljem v Domžalah je bilo ves čas slabo vreme. Nekako na sredini je začelo deževati, kar pa se je postopoma razvilo v pravo nevihto. Kljub temu pa so bili doseženi dobri rezultati, čeprav je sigurno, da bi bili še boljši v lepem vremenu. Tudi ta dan so bili doseženi novi STIPI rekordi.

Člani:

50 m prosto: 1. Stele Janez 34,2 sek.,* 2. Zupan Brane (45), 3. Strojjan Janez (46,2).

50 m prsno: 1. Stele Janez 46,8 sek.,* 2.-3. Strojjan Janez in Sarec Lojze (51,6).

50 m hrbtno: 1. Stele Janez 54,6 sek., 2. Sarec Lojze (55,5), 3. Strojjan Janez (1:00,6).

Članice:

50 m prosto: 1. Kovač Tatjana 54,6 sek.,* 2. Per Ivanka (59,4), 3. Kavčič Magda (1:00,6).

50 m hrbtno: 1. Kovač Tatjana 1 minuta, 2. Per Ivanka (1,28).

Mladinci:

50 m prosto: 1. Stefanič Bojan (42), 2.-3. Jeretina Peter in Ulčar.

50 m hrbtno: 1. Jeretina Peter (52,8), 2. Stefanič Bojan (57).

Mladinke:

50 m prosto: 1. Jerovec Nataša (55,5).*

Peti dan tekmovanja so bila na sporedu atletska tekmovanja. S prvimi mesti v plavanju je Stele stopil v vodstvo in pustil za seboj Zupana in Strojana.

Člani nad 33 let:

Met diska: 1. Bulič Mičo (25,82).

Met kopja: 1. Primožič Franc (35,92).

Skok v višino: 1. Bulič Mičo (130).

Člani:

Met diska: 1. Berglez Franc (32,2)* 2. Strojani Janez (25,62).

Met kopja: 1. Berglez Franc (35,53), 2. Sarec Lojze (35,27).

Skok v višino: 1. Zupan Brane (150), 2. Majdič Franc (145).

Članice:

Met diska: 1. Kavčič Magda (26,91).*

Met kopja: 1. Kavčič Magda (21,39).

Skok v višino: 1. Kavčič Magda (120).

Mladinci:

Met diska: 1. Kočar Miha (31,93).*

Met kopja: 1. Ulčar Jože (35,36).*

Mladinke:

Met diska: 1. Černivec Francka (22,45).*

Skok v višino: 1. Jerovec Nataša (120).*

Tekmovanje je potekalo v redu in se je končalo brez nezgod. Pri članih je Zupan prehitel Steleta in s tem lahko rečemo, že postal prvak STIPI. Strojani se lahko poteguje za drugo mesto, toda Stele ima 10 točk naskoka — težko bo.

Sesti dan tekmovanja. Na sporedu so še teki na srednje proge in skok v daljino.

Člani nad 33 let:

Tek na 400 m: 1. Primožič Franc (1,13).

Skok v daljino: 1. Primožič Franc (4,56).

Člani:

Tek na 800 m: 1. Zupan Brane (2,17),* 2. Berglez Franc (2,18), 3. Sarec Lojze (2,21).

Skok v daljino: 1. Jerovec Nataša (3,70).*

Članice:

Tek na 400 m: 1. Kavčič Magda (1:20,1).

Skok v daljino: 1. Kavčič Magda (4,24).*

Mladinci:

Tek na 400 m: 1. Kočar Miha (1:00,9).*

Skok v daljino: 1. Kočar Miha (5,39).*

Mladinke:

Tek na 200 m: 1. Jerovec Nataša (35).

Skok v daljino: 1. Jerovec Nataša (3,70).*

S tem dnem je bil VII. STIPI zaključen. Da je tekmovalje uspelo je najlepši dokaz 21 novih STIPI rekordov.

Skupni plama:

Člani nad 33 let: 1. Primožič Franc.

Člani: 1. Zupan Brane, 2. Stele Janez, 3. Strojani Janez.

Članice: 1. Kavčič Magda, 2. Kovač Tatjana.

Mladinci: 1. Kočar Miha, 2. Ulčar Jože.

Mladinke: 1. Jerovec Nataša, 2. Černivec Francka.

Vsem zmagovalcem v posameznih disciplinah in v skupni plasmanu iskreno čestitamo in se skupno z njimi veselimo doseženih uspehov.

Za zaključek STIPI je »Partizan« Jarše organiziral medmoštveni turnir v odbojki za prehodni pokal. Sodelovala so moštva: Svilanit — Kamnik, Induplati — Jarše, Domžale, Stol — Duplica, LIO Radomlje, Papirnica Količevo. Vreme je bilo krasno, tako da tudi gledalcev ni manjkalo. Turnir se je pričel ob 9. uri in končal okoli 12. ure. Igra je bila zelo lepa. Gledalci menimo, da to ne mora biti samo ob zaključkih STIPI, pač pa tudi kdaj drugič. Naše igrišče je lepo in okoliška moštva pripravljena za sodelovanje — torej? Zmagovalcem na turnirju je bilo moštvo iz Svilanita — Kamnik.

Po končanem turnirju je bila razdelitev nagrad in pokalov zmagovalcem STIPI in zmagovalnemu moštvu v odbojki, nato pa je bilo kosilo v menzi, ki ga je priredil Partizan — Jarše.

STIPI rekordi:**Moški:**

100 m: Soba Srečo (V. STIPI 1955) — 11,9 sek.

800 m: Zupan Brane (VII. STIPI 1957) — 2,17,7 min.

Daljina: Zupan Brane (VII. STIPI 1957) — 5,73 m.

Višina: Soba Srečo (III. STIPI 1953) — 161 cm.

Troskok: Soba Srečo (V. STIPI 1955) — 12,05 m.

Krogla: Berglez Franc (VII. STIPI 1957) — 10,94 m.

Kopje: Soba Srečo (III. STIPI 1953) — 41,58 m.

Disk: Berglez Franc (VII. STIPI 1957) — 32,20 m.

* nov STIPI rekord

Plavanje 50 m:

Prsno: Stele Janez (VII. STIPI 1957) — 46,8 sek.

Hrbtno: Rainer Janez (III. STIPI 1953) — 49,2 sek.

Prosto: Stele Janez (VII. STIPI 1957) — 34,2 sek.

Streljanje — vojaška puška:

100 m: Kunc Božo (VII. STIPI 1957) — 41 krogov.

Zenske:

80 m: Kavčič Magda (VII. STIPI 1957) — 11,7 sek.

400 m: Stupar Iva (II. STIPI 1952) — 1,13 min.

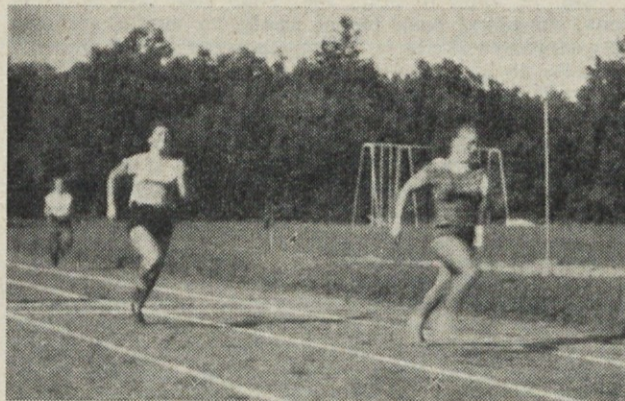
Daljina: Kavčič Magda (VII. STIPI 1957) — 4,24 m.

Višina: Tajč Nuša (IV. STIPI 1954) — 122 cm.

Krogla: Kavčič Magda (VII. STIPI 1957) — 7,11 m.

Kopje: Kavčič Magda (IV. STIPI 1954) — 22,6 m.

Disk: Kavčič Magda (VII. STIPI 1957) — 26,91 m.

Ženske, tek na 400 m

Plavanje 50 m:

Prsno: Bergant Mira (V. STIPI 1955) — 56 sek.

Hrbtno: Kovač Tatjana (VII. STIPI 1957) — 1 min.

Prosto: Kovač Tatjana (VII. STIPI 1957) — 54,6 sek.

Streljanje z zračno puško:

10 m: Berdnik-Kavčič (VI. STIPI 1956) — 33 krogov.

Mladinci:

100 m: Kočar Miha (VII. STIPI 1957) — 13,2 sek.

400 m: Kočar Miha (VII. STIPI 1957) — 1,09 min.

Daljina: Kočar Miha (VII. STIPI 1957) — 5,39 m.

Višina: Ulčar Jože (VII. STIPI 1957) — 143 cm.

Krogla: Kočar Miha (VII. STIPI 1957) — 9,74 m.

Disk: Kočar Miha (VII. STIPI 1957) — 31,93 m.

Kopje: Ulčar Jože (VII. STIPI 1957) — 35,36 m.

Plavanje 50 m:

Prosto: Stefanič Bojan (VII. STIPI 1957) — 42 sek.

Hrbtno: Jeretina Peter (VII. STIPI 1957) — 52,8 sek.

Streljanje z zračno puško:

10 m: Kočar Miha (VI. STIPI 1956) — 39 krogov.

Mladinke:

60 m: Jerovec Nataša (VI. STIPI 1956) — 8,9 sek.

200 m: Jerovec Nataša (VII. STIPI 1957) — 35 sek.

Daljina: Jerovec Nataša (VII. STIPI 1957) — 3,7 m.

Višina: Jerovec Nataša (VII. STIPI 1957) — 120 cm.

Krogla: Černivec Francka (VII. STIPI 1957) — 7,4 m.

Disk: Černivec Francka (VII. STIPI 1957) — 22,46 m.

Plavanje 50 m:

Prosto: Jerovec Nataša (VII. STIPI 1957) — 55,5 sek.

Streljanje z zračno puško:

10 m: Golič Marta (V. STIPI 1955) — 17 krogov.

Trenutki odločitve, Jarše: Svilanit

Za smeh in dobro voljo

VESELA KRONIKA

V zadnji številki sem menda preveč opletala s svojim jezikom, pa so mi zategadel nekatere napovedale predčasno smrt. Ne, umreti pa nočem in se ne pridružujem onima dvema Francnoma in pa Janezu, ki so na strelišču na Duplici preganjani, od z vilami oboroženega kmeta, sami sebe zapeljali malo manj kakor »pod šus«.

Ja, ja, smrt je huda reč. Tako sem bila prestrašena, da nekaj časa nisem upala na svetlo, pa sem se v stranišče skrila, v onega, katerega sem že zadnjič omenila in pri tem ugotovila, da bi tudi možje iz delavnic lahko malo bolj pazili nanj, in na red in čistočo v njem. Že sem mislila pokazati, kako se uporablja stranišče, ko je prišel Jože in začel z rokami grabiti po školjki. Ta je pa dobra, sem si mislila. Ta je takšne čistoče navajen, da pred potrebo z roko školjko čisti, sem djala. Pa na, drugi dan mi je povedal, da je le svoje zobe iskal, pa so mu odplavali, ker je prehitro vodo potegnil.

Od stranišča je najbližje na balinplac. Še balinane si ogledam, potem grem naprej, sem sklenila. E, Špela, kar bliže pridi, so me vabili, pa nisem upala, ker je deževalo. Pa so se fantje kaj hitro znašli. Kiklo prodaj, pa tepih kup, kakor smo mi suknjiče zabarantali za tepihe, so mi rekli. Ja, kaj ste ob pamet, sem jih kregala. Suknjič za tak ubog tepih, to vendar ni protivrednost. Saj smo mi na profitu, je menil Joško, tepih je suh, rekli so bili pa mokri, ker smo že celi čas v njih na dežju balinali.

Kaj takšnega pa res ne, sem tarnala in odšla na zasedanje DS. V Zagreb gremo, na velesejem, so pravkar sklenili, in sicer tisti člani DS, ki so na seji navzoči. Pa sem bila spet razočarana, ko sem na izletu samem zagledala v avtobusu še nečlane DS, medtem, ko so morali člani, ki so iz ne vem katerega razloga manjkali na kritični seji, od ogleda velesejma odostati.

V nedeljo, ko je bila v Kranju tombola, me je pa tja vleklo. S kolesom pojdem, sem sama sebi predlagala in šla. Pa joj, kakšna reč je to bila. Eni so celo menili, da so prišli ljudje na to tombolo od povsod, sama sem se pa prepričala, da so bili tam samo zemljani, med tem ko jih iz drugih planetov ni bilo, ker je bilo v soboto in v petek prej tako zelo slabo vreme.

Pretekli mesec smo slavili v podjetju obletnico samoupravljanja. Janez se je za to priliko celo slavnostno zmotil in napisal, da šele pet let sami upravljamo našo fabrico. Pomota je pomota, hec pa hec, pa so se še Korlana prvošil in mu natvezali, da dobijo vsi tisti, ki delajo v Induplati Jarše že več kakor 20 let, toliko jurjev, kolikor let so v podjetju. Ubogemu Korlno manjka do te dobe samo še 5 mesecev in je zatorej napel vse svoje sile, da bi prišel na spisek obdarovancev. Pa tokrat niso dobili drugega, kakor vsak po en prt in ko bodo delili tudi denarne nagrade (iz besed tov. Jeraj-a na zakuski v menzi), bo tudi on med njimi, saj se predvideva to šele proti koncu leta.

Na razširjenem kolegiju so pa dopuste obravnavali, remont in podobne tekoče in aktualne stvari. Tovariš direktor je bil celo mnenja, da so takile sestanki nujno potrebni, s čimer se popolnoma strinjam. Kar zamislite si, da so med debato na primer rekli posamezniki, tam ne dobimo, smo že vprašali. Kdaj, pred tremi leti, je bil odgovor, pa je doktor odgovoril, ja, pred dvema letoma tudi Tomos še ni prodajal motornih koles, danes jih je pa že vse polno.

Ta je dobra, kaj? Pa to še ni vse. Pri vprašanju uvoza nekaterih nadomestnih delov iz inozemstva je prišlo do takele debate. To moramo takoj naročiti, (drugi) je že tu — v skladišču Žargi, (tretji) ne, smo šele dobili obvestilo, da bo naročilo izdobiljeno v teku prihodnjega meseca, (četrti — najbolj merodajni za uvozne pošiljke) saj sploh še naročili nismo.

S tem zaključujem in se Vam najlepše zahvaljujem za sodelovanje pri iskanju pokojnega Pepeta iz vesele kronike. Prejela sem nič manj kakor en odgovor, ki se glasi takole: »Pepe je naredil samomor, ko je zvedel, da Špela ni Špela. Duhovito kaj, in sočutno. Res hvala Ti dobri prijatelj (Pepeta lahko v bodoče tu pa tam nadomestiš). Moje priznanje, izraženo v denarni nagradi din 500.— pa lahko dvigneš v uredništvu proti predložitvi osebne izkaznice, glase se na ime Ukmar Janko.

Vse dam, kar imam — za hec.

Vaša Špela

O B J A V E

PERSONALNE SPREMEMBE

Vstopili so:

1. Trojar Ljudmila v tkalnico,
2. Pirnat Ana, kuharica v menzi,
3. Volčini Stane, tkalec,
4. Kregar Rihard, ključav. vajenec,
5. Požar Miha, ključav. vajenec,
6. Skok Janez, električar. vajenec,
7. Štupar Ivan, električar. vajenec,
8. Štebalj Karol, ključav. vajenec,
9. Odar Malka, nameščenka v sekretariatu,
10. Kavčič Mirjana, nameščenka v komerciali.

Izstopili so:

1. Slapar Maksima, izstopila na lastno željo,
2. Osolin Ana, izstopila na lastno željo,
3. Šuštaršič Jožefa, izstopila na lastno željo,
4. Peterca Alojzija, izstopila na lastno željo,
5. Kos Apolonija, upokojena,
6. Orehek Ivan, na odsluženje kadrovskega roka,
7. Zupan Marjan, izstopil na lastno željo,
8. Narat Doroteja, ni zadovoljila poiskusno dobo,
9. Pevec Stefaniya, izstopila na lastno željo.

DEŽURNI ZDRAVNIK ZA PODROČJE DOMŽALE - JARŠE

20. oktobra dr. Šiška Marija.
27. oktobra dr. Kremžar Maks.
3. novembra dr. Sluga Gabrijel.
10. novembra dr. Šiška Marija.
17. novembra dr. Kremžar Maks.

Kadar boste ob nedeljah iskali zdravniško pomoč, jo iščite pri navedenih zdravnikih.

Stanovanja zdravnikov:

- dr. Šiška Marija, Zgornje Jarše 21, I. nadstr.
dr. Kremžar Maks, Domžale, Industrijska 7,
dr. Sluga Gabrijel, Rodica 14, vhod z dvorišča.

SPORED FILMOV V KINU INDUPLATI

- 16.—17. oktobra »Skrivnost zapuščenega vrta«, amer.
- 19.—20. oktobra »Gola džungla«, ameriški barvni,
- 23.—24. oktobra »Jajce in jaz«, ameriški zabavni,
- 26.—27. oktobra »Na apaški meji«, ameriški,
- 30.—31. oktobra »Tri korake od vislic«, angl. krimi.,
- 2.—3. novembra »Pekel pod ničlo«, amer. barv. pust.,
- 6.—7. novembra »Kruh, ljubezen in ljubosumje«,
- 9.—10. novembra »Dekle in moški«,
- 13.—14. novembra »Atomska bomba«.

Predstave so: sreda ob 20. uri, četrtek ob 19. uri,
sobota ob 20. uri, nedelja ob 16. in
18. uri.

Uprava kina

Izdaja v 750 izvodih kolektiv tovarne »Induplati«
Odgovorni urednik: Otmar Lipovšek
Natisnila in klišee izdelala
Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani